

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ, ОСВІТЯН, ІННОВАТОРІВ

ЗМІСТ

1. Гранти, міжнародна підтримка	2
НІМЕЦЬКИЙ ФЕДЕРАЛЬНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ФОНД ПІДТРИМУЄ УКРАЇНСЬКИХ ДОСЛІДНИКІВ	2
2. Документи міжнародних організацій	2
ОЕСР: ГЛОБАЛЬНІ ДОВГОСТРОКОВІ ЕКОНОМІЧНІ СЦЕНАРІЇ	2
ОЕСР: ПОСИЛЕННЯ ПРАКТИКИ ЗВІТНОСТІ ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ	3
ОЕСР: СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ЕКОСИСТЕМ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	4
ОЕСР: РИНКОВІ НАСЛІДКИ ПРОМИСЛОВИХ СУБСИДІЙ	5
ОЕСР: ЗБІЛЬШЕННЯ СТИМУЛІВ ДЛЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ	5
3. Корисні новини України та світу	6
ЕТИКА, ПРОЗОРИСТЬ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ОСВІТІ	6
ПОВІДОМЛЕННЯ ЩОДО ЗАХИСТІВ ДИСЕРТАЦІЙ ДОКТОРІВ ТА КАНДИДАТІВ НАУК.....	7
ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ НАУКОВИХ УСТАНОВ: РОЗРАХОВАНО ВНЕСОК ПІДРОЗДІЛІВ	7
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ МОЖУТЬ БУТИ НЕ ІНСТРУМЕНТОМ, А МЕТОДОМ НАВЧАННЯ.....	8
ІГНОРУВАННЯ СНАТГРТ АКАДЕМІЧНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ Є НИВИПРАВДАНИМ	9
КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ ЗОЛОТОЇ МЕДАЛІ ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО НАН УКРАЇНИ	9
ДЕРЖАВНА ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМА ЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	10
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА ВИЩА ОСВІТА.....	10
БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ	11
MIRO ТА ГШІ ЯК РУШІЙНІ СИЛИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЛУЧЕНОСТІ СТУДЕНТІВ	12
АНТИПЛАГІАТНИЙ СЕРВІС SCOPYSCAPE.....	13
4. Наукові заходи	14
ВІД ДІАГНОСТИКИ ПРОБЛЕМ - ДО ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ.....	14
ЯК УРЯДИ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ІШІ ДЛЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ...14	
НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА CAREER CAMP	15
ІШІ У НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: МОЖЛИВОСТІ, ПЕРСПЕКТИВИ, ПРОБЛЕМИ	15
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИКО-ХІМІЧНОЇ ТА МАТЕМАТИЧНОЇ БІОЛОГІЇ	16
ЯК БІБЛІОТЕКИ МОЖУТЬ ПІДТРИМАТИ НАСТУПНЕ ПОКОЛІННЯ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	16

1. Гранти, міжнародна підтримка

НІМЕЦЬКИЙ ФЕДЕРАЛЬНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ФОНД ПІДТРИМУЄ УКРАЇНСЬКИХ ДОСЛІДНИКІВ

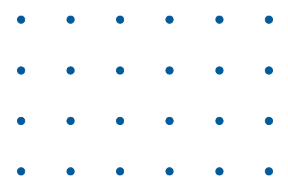

Німецький федеральний екологічний фонд (DBU) оголосив спеціальний конкурс «Ukraine» для відбору українських дослідників, що бажають співпрацювати у галузі охорони природи, охорони морського середовища, охорони культурної спадщини із партнерськими установами Німеччини. Участь у конкурсї можуть взяти громадяни України з університетським дипломом, чиє основне місце проживання упродовж усього періоду проєкту залишатиметься в Україні. Пріоритетом фінансування є проєкти з чітким технічним спрямуванням тривалістю до 12 місяців. Планується надання щомісячної фінансової підтримки у розмірі 800 євро для дослідників, що мають понад 10 років професійного досвіду, 500 євро для дослідників із таким досвідом до 10 років та надання додаткового фінансування у обсязі до 10 тис. євро на матеріали, послуги та поїздки. Заявку на участь у конкурсї можна подати до 1 листопада 2025 року.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/iwnps>, <https://qrpage.net/qr/IIFwX>

Фото: скріншот

2. Документи міжнародних організацій

ОЕСР: ГЛОБАЛЬНІ ДОВГОСТРОКОВІ ЕКОНОМІЧНІ СЦЕНАРІЇ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний документ «Глобальні довгострокові економічні сценарії» із серії «Документи економічної політики ОЕСР». У ньому наголошується, що довгострокові економічні прогнози необхідні для подолання довгострокових викликів завдяки ефективній розробці відповідних політик. Виклики можуть бути глобальними (як у випадку зі зміною клімату), національними (коли уряди повинні забезпечити

довгострокову стабільність систем соціального забезпечення, охорони здоров'я, освіти) або регіональними (наприклад, щодо розвитку інфраструктури та міського будівництва для задоволення потреб майбутнього економічного зростання). Фінансові аналітики також ураховують довгострокові економічні тенденції у рамках консультування клієнтів стосовно обрання інвестиційних та пенсійних планів. Щоб допомогти у прийнятті обґрунтованих рішень у цих та багатьох інших сферах, ОЕСР кожні два-три роки публікує довгострокові сценарії, зосереджені на найважливіших економічних тенденціях та політичних викликах, що стоять перед світовою економікою, а також прогнозуючи ті, що можуть розвиватися з часом. Порівняно з іншими джерелами довгострокових прогнозів, головна цінність прогнозів ОЕСР полягає в тому, що вони презентують експертизу для великої кількості економік, використовуючи спільну, відносно просту та зручну структуру. Часті оновлення також гарантують, що сценарії базуються на актуальних даних. У цьому звіті основна увага приділяється вивченню компромісу між обсягом виробництва, пов'язаного з переходом на низьковуглецеві джерела енергії, короткостроковими витратами на пом'якшення наслідків вуглецевого впливу та довгостроковими вигодами від уникнення кліматичних збитків. Обидва розглянуті сценарії залежать від значної невизначеності щодо кліматичних збитків та того, як швидко знижуються витрати на пом'якшення наслідків вуглецевого впливу. Документ містить опис змін для розширеного кола країн та оновленої системи конвергенції продуктивності.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/jDjwp>, <https://qrpage.net/qr/eLQRW>,
<https://doi.org/10.1787/00353678-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ПОСИЛЕННЯ ПРАКТИКИ ЗВІТНОСТІ ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний документ «Посилення практики звітності про ефективність» із серії «Документи ОЕСР з питань бюджетування». У ньому наголошується, що уряди країн ОЕСР стикаються зі зростаючим тиском вимог підвищення прозорості, підзвітності та прийняття рішень на основі даних.

Законодавці, аудитори, громадянське суспільство та інші зацікавлені сторони все частіше вимагають прозорості у сфері використання державних коштів та виконання урядами своїх зобов'язань. У цьому контексті висока якість звітності про результати діяльності стає надзвичайно важливою. Ефективна звітність про результати діяльності є основою бюджетування на основі результатів, коли фінансові дані про результати діяльності є постійно доступними продовж усього бюджетного циклу та подаються у чіткій, доступній формі. Це сприяє кращому

управлінню ресурсами та більш обґрунтованому прийняттю політичних рішень. Незважаючи на широке запровадження систем бюджетування за результатами діяльності, якісна звітність все ще є проблемою. У багатьох випадках дані про результати діяльності не повністю інтегровані з фінансовими даними, а звіти не подаються вчасно, що заважає встановленню чіткого зв'язку між витраченими ресурсами та досягнутими результатами. Також великою проблемою є фрагментації даних, їх застарілість тощо. У цьому документі містяться рекомендації щодо посилення практики звітності про ефективність, забезпечення більшої змістовності даних, а також інтеграції фінансової інформації та інформації про ефективність, розглядається використання інтерактивних інформаційних панелей для звітування.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/aA9uv>, <https://qrcode.net/qr/boBIW>,
<https://doi.org/10.1787/bcea6d2d-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ЕКОСИСТЕМ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний документ «Сприяння розвитку екосистем дослідницької інфраструктури для вирішення складних наукових та суспільних проблем» із серії «Документи ОЕСР з питань науки, технологій та промисловості». У ньому наголошується, що у 2023 році Глобальний науковий форум доручив Секретаріату ОЕСР та міжнародній експертній групі проаналізувати поточний стан та потенціал майбутнього розвитку екосистем наукових досліджень та інновацій й оцінити їх вплив на вирішення глобальних наукових та суспільних викликів. Оприлюднений документ базується на інформації, зібраній експертною групою з представників 14-ти країн, Європейської комісії та ряду міжнародних організацій. Він містить відомості про поточний стан співпраці у галузі дослідницької інфраструктури, а також визначає та аналізує передові практики підтримки екосистем дослідницької інфраструктури; описує політику та ключові чинники співпраці. Дослідницькі інфраструктури відіграють важливу роль у просуванні досліджень у всіх наукових галузях. Розвиток інтегрованих екосистем пропонує нові можливості для розширення обсягу, впливу та ефективності окремих дослідницьких інфраструктур, але вимагає значних стимулів для подолання ряду перешкод їхньому створенню та сталому розвитку. Звіт описує передовий досвід та містить рекомендації для політиків щодо заходів підтримки екосистеми дослідницьких інфраструктур у різних галузях знань й підвищення їх доданої цінності для суспільства в цілому.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/qVoAc>, <https://qrcode.net/qr/KgJzr>,
<https://doi.org/10.1787/34797721-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: РИНКОВІ НАСЛІДКИ ПРОМИСЛОВИХ СУБСИДІЙ

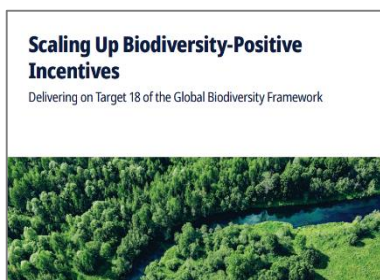
Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала робочий документ «Ринкові наслідки промислових субсидій» із серії «Документи торговельної політики ОЕСР». У ньому наголошується, що останнім часом було досягнуто значного прогресу в поліпшенні доступності даних про промислові субсидії та подоланні непрозорості

діяльності національних урядів щодо підтримки, яку вони надають промисловим виробникам. ОЕСР грала важливу роль в імплементації цих підходів, зокрема – забезпечила створення бази даних ОЕСР про виробничі групи та промислові корпорації. Цей набір даних містить унікальну інформацію на мікрорівні про обсяг та масштаби промислових субсидій. Доступність такого роду даних відкриває нові можливості для кількісного оцінювання впливу промислових субсидій на ринки і конкуренцію. У цьому звіті використовуються економетричні методи перевірки причинно-наслідкового зв'язку між державними субсидіями та ефективністю виробничих компаній. Аналіз показує, що субсидії збільшують частку фірм на світовому ринку, але не мають суттєвого позитивного або навіть спричиняють негативний вплив на інвестиції та продуктивність. Ці результати свідчать про те, що збільшення частки ринку, спричинене субсидіями, не є результатом підвищення ефективності, навпаки, фірми, які отримують субсидії, отримують можливість знижувати свої ціни або стримувати конкурентів від інвестицій.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/382VK>, <https://qrpage.net/qr/sccql>,
<https://doi.org/10.1787/e40b793f-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ЗБІЛЬШЕННЯ СТИМУЛІВ ДЛЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Збільшення масштабів стимулів, позитивних для біорізноманіття. Виконання цілі 18 Глобальної рамкової програми з біорізноманіття». У ньому наголошується, що біорізноманіття є надзвичайно важливим для добробуту людей, стійкості суспільства та економічного процвітання. Уся

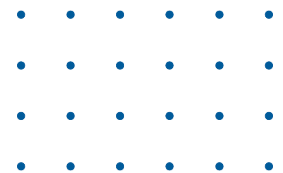
економічна діяльність залежить від природи, тому втрата біорізноманіття становить серйозний макроекономічний та фінансовий ризик. Проте зниження біорізноманіття у світі прискорюється: з 1980 року популяції диких тварин скоротилися на 73 %, а близько мільйона видів тварин і рослин зараз перебувають під загрозою зникнення. Деградація екосистем негативно впливає на запилення, очищення води та клімат. Глобальна рамкова угода про

біорізноманіття Куньмін-Монреаль визначила дорожню карту до 2030 року для подолання втрати біорізноманіття, у якій 23-и цілі. Цей звіт зосереджений на питаннях стимулів для збереження біорізноманіття та містить практичні поради щодо збільшення їх масштабу та ефективності та доцільних політичних інструментів, які винагороджують екологічно корисні дії водночас роблячи шкідливі більш коштовними. Серед економічних стимулів для біорізноманіття - субсидії, платежі за екосистемні послуги, екологічні податки, збори та дозволи на торгівлю, компенсації біорізноманіття, а також нові підходи до кредитування біорізноманіття. Спираючись на світовий досвід, звіт узагальнює проблеми та визначає можливості для ефективного та справедливого розширення стимулів і пропонує політикам десять ключових рекомендацій щодо підтримки глобальної рамкової програми з біорізноманіття.

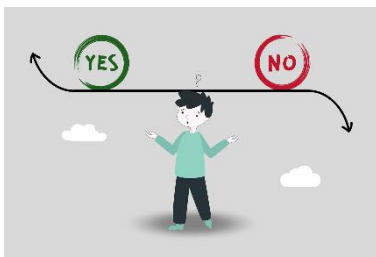
Детальніше: <https://qrpape.net/qr/iR82o>, <https://qrpape.net/qr/BpnRi>,
<https://doi.org/10.1787/19b859ce-en>.

Фото: скріншот

3. Корисні новини України та світу

ЕТИКА, ПРОЗОРИСТЬ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ОСВІТІ

На Платформі Ради Європи з питань етики, прозорості та доброчесності в освіті розміщені у відкритому доступі довідкові документи з питань академічної доброчесності, боротьби з плагіатом, шахрайством та корупцією. Рада Європи тривалий час працює над розробленням комплексних стандартів, правових інструментів, норм та рекомендацій. У їх числі Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) та Додатковий протокол до неї (ETS 191), які встановлюють загальні стандарти по відношенню корупційних правопорушень і стосуються питань матеріального та процесуального права й покликані сприяти прямій та швидкій комунікації між національними органами у цій галузі. ETS 174 визначає сфери відповідальності, відшкодування збитків, строки позовної давності, статус контрактів, отримання доказів тощо. Ряд рекомендацій Комітету міністрів Ради Європи стосується питань, пов'язаних з прозорістю,

етикою та доброчесністю. Наголошується на меті Ради Європи - досягнення більшої єдності між її членами та показано, що її можна досягти шляхом спільних дій, зокрема - у сфері освіти та культури. Важливо звернути увагу на Рекомендації щодо боротьби з шахрайством в освіті (СМ/Rec 2022/18); зі сприяння культурі етики у професії вчителя (СМ/Rec 2019/9), Заключну декларацію Постійної конференції міністрів у Гельсінкі (2013) «Управління та якісна освіта»; Рекомендації щодо забезпечення якісної освіти (СМ/Rec 2012/13); результати оцінювання доброчесності у вищій освіті в окремих країнах (Косово, Чорногорії).

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/zdBaf>, <https://qrpage.net/qr/eD8YO>,
<https://qrpage.net/qr/L1SVV>, <https://rm.coe.int/0900001680909525>,
<https://qrpage.net/qr/1OoRw>

Фото: pixabay.com

ПОВІДОМЛЕННЯ ЩОДО ЗАХИСТІВ ДИСЕРТАЦІЙ ДОКТОРІВ ТА КАНДИДАТІВ НАУК

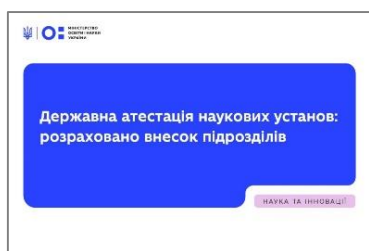

Міністерством освіти і науки України 3 вересня 2025 року оприлюднене повідомлення про захисти на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора наук. Публікація здійснена відповідно до чинного порядку, встановленого постановою Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2019 року № 943.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/3swLL>,
<https://qrpage.net/qr/yx6sa>, <https://qrpage.net/qr/tkPwQ>, <https://qrpage.net/qr/SrdG2>

Фото: pixabay.com

ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ НАУКОВИХ УСТАНОВ: РОЗРАХОВАНО ВНЕСОК ПІДРОЗДІЛІВ

Міністерство освіти і науки України повідомляє про прогрес у розвитку аналітичних інструментів атестації наукових установ та університетів. Наразі в Національній науково-інформаційній системі з'явилася можливість ознайомлення внеску окремих підрозділів у загальний результат оцінювання ЗВО і НУ. Атестація є основою нової системи фінансування науки, яка розроблена на основі найкращих практик Британії, Німеччини та Польщі. На засадах нового порядку розподілу коштів, ухваленого Кабінетом Міністрів України 30 липня 2025 року МОН розпочато укладання договорів на 155 млн грн додаткового базового фінансування. Формула розподілу ураховує не лише результати атестації, а й обсяг залучення позабюджетних коштів (бізнесу, міжнародних грантів); відсоток молодих дослідників в установі; масштаб

установи (кількість НП/НПП)); якість публікацій (квартиль Q1); коефіцієнт підтримки для прифронтових і прикордонних територій. Уперше кошти йдуть безпосередньо до відділів і лабораторій з урахуванням їхнього внеску у загальний результат атестації, що означає перш за все підвищення зарплат дослідників. Триває співпраця МОН з урядом та Міністерством фінансів України над відчутним підвищенням додаткового фінансування наукової сфери. З 2026 року оновлену модель фінансування буде поширено на інші наукові напрями, атестація яких наразі перебуває на завершальному етапі. Також з 2026 року університети повністю перейдуть на нову модель базового фінансування. Наступна планова державна атестація відбудеться у 2030 році.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/GrMGK>, (<https://atestat.nauka.gov.ua/uk/atestat-2025>)

Фото: МОН

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ МОЖУТЬ БУТИ НЕ ІНСТРУМЕНТОМ, А МЕТОДОМ НАВЧАННЯ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття «Розмови у кампусі: використання соціальних мереж не як інструменту, а як методу навчання у сфері вищої освіти». Автори дискутують з приводу навчання викладачів ефективній роботі у соціальних мережах для цілей викладання та забезпечення взаємодії зі студентською аудиторією. Два експерти (психолог і фахівець зі зв'язків з громадськістю) пропонують стратегії залучення студентів, розширення аудиторії для вузькоспеціалізованих досліджень і боротьби з дезінформацією. Слід зважати на те, що соцмережі сприймаються неоднозначно: їх люблять, терплять та використовують по-різному, вони стали невід'ємною частиною академічного середовища. З одного боку, науковці використовують їх для формування й підтримання свого академічного профілю, поширення результатів власних досліджень, інформування про публікації, спілкування з академічною спільнотою та колегами. З іншого боку, соціальні мережі також можуть бути джерелом політичної поляризації, дезінформації та цькування. Тим не менш, не викликає сумнівів здатність соціальних мереж захоплювати й утримувати нашу увагу. Отже, як можна використовувати їх у вищій освіті для поліпшити викладання, навчання критичному мисленню й взаємодії? Як найкраще розповісти студентам про правила орієнтації в контенті, створеному ШІ, відношенню до дипфейків тощо? Що людські онлайн-звички говорять про їх бажання і стиль мислення?

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/YbYA7>

Фото: pixabay.com

ІГНОРУВАННЯ CHATGPT АКАДЕМІЧНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ Є НИВИПРАВДАНИМ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Агнешки Пйотровської «Ігнорування академічних переваг ChatGPT є інтелектуально нечесним». У ній автор наводить неоднозначне та сміливе твердження, що представлення ChatGPT в якості майданчика для плагіаторів є боязливою реакцією на здатність штучного інтелекту покращувати дослідження. Вона наводить цитати відомих представників галузі: остерігайтеся «небезпечних ілюзій» користувачів пасивного штучного інтелекту каже керівник відділу ШІ Microsoft Мустафа Сулейман; має місце скорочення когнітивного потенціалу пишуть дослідники Массачусетського технологічного інституту. Дійсно, нещодавнє дослідження МІТ попереджає, що регулярні користувачі великих мовних моделей можуть зіткнутися зі зниженням мозкової активності на 47%. Ряд науковців стверджують, що використання штучного інтелекту в будь-якій академічній роботі, включаючи дослідження, є новою формою плагіату. Автор статті вважає реакцію університетів та науковців на ці заяви невідповідними та пропонує більше уваги приділяти створенню прозорості та аналізу критичних зауважень, щоб ШІ можна інтегрувати в академічну сферу як інструмент інтелектуальної допитливості. Вкрай важливо, щоб студенти розуміли, яким має бути їх партнерство з ШІ у проведенні власних досліджень, у написанні робіт, і що чим більше вони знають, тим більше вони можуть інтелектуально розвиватися з ШІ. Звісно, паніка й перестороги завжди супроводжували упровадження нових технологій. Платон попереджав, що письмо розміє пам'ять і створить лише ілюзію мудрості. Друкарський верстат звинувачували у розбещенні душі. Є тривога, що центр знання може зміститися, а діалог може зникнути. Розвиток штучного інтелекту знову повертає нас до того самого Платонівського питання: чи може мудрість пережити своє відокремлення від філософа? Штучний інтелект — це не просто пошукова система, а партнер у мисленні. Таке партнерство має бути усвідомленим, етичним та трансформаційним.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/yDiw2>

Фото: pixabay.com

КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ ЗОЛОТОЇ МЕДАЛІ ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО НАН УКРАЇНИ

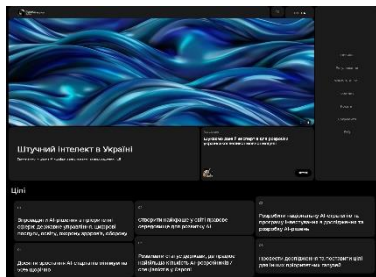
Національна академія наук України оголосила конкурс на здобуття Золотої медалі імені В.І. Вернадського Національної академії наук України. Його мета - відзначення вчених за їхні видатні досягнення у галузі природничих, технічних та соціогуманітарних наук. Медаль була заснована на честь видатного вченого та першого президента Української академії наук. Відзнака присуджується

персонально за окремі наукові досягнення та/або за сукупність наукових праць. У конкурсі можуть брати участь дійсні члени і члени-кореспонденти НАН України незалежно від місця їх постійної роботи; зарубіжні вчені; окремі особи, які працюють у наукових установах, закладах вищої освіти, на підприємствах і в організаціях, розташованих на території України. Щорічно присуджуються дві золоті медалі – одна вітчизняному і одна зарубіжному вченому. Заявку на участь у конкурсі можна подати до 12 листопада 2025 року.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/LqBCF>

Фото: Мінцифри

ДЕРЖАВНА ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМА ЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Міністерство цифрової трансформації України оголосило про запуск першої державної онлайн-платформи зі штучного інтелекту. Відтепер уся інформація про штучний інтелект в Україні зібрана в єдиному вікні ІШ-ініціатив. Бізнес, державні організації, наукові й освітні заклади та міжнародні партнери матимуть змогу напряду долучитися до ІШ-трансформації України завдяки цьому технологічному рішення. Наразі на платформі можна дізнатися про ключові ІШ-проекти та актуальні новини у сфері технологій; отримати актуальні рекомендації щодо корисних інструментів та ІШ-продуктів від Центру передового досвіду з розробки та інтеграції ІШ. Вебсайт розроблено за підтримки Проєкту «Цифровізація для зростання, доброчесності та прозорості», що виконується Фондом Євразія.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/B2Wml>, <https://ai.thedigital.gov.ua/>

Фото: Мінцифри

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА ВИЩА ОСВІТА

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Кейсі Майєрс «Штучний інтелект, авторське право та навчання: що потрібно знати вищій освіті». У ній автор наголошує на незмінності інституту авторського права навіть у часи, коли штучний інтелект змінює увесь процес викладання та досліджень. Розуміння цього стосується не лише дотримання правових вимог, а й підтримки академічної доброчесності, захисту інтелектуальної власності та майбутнього усього процесу створення знань. Автор пояснює: штучний інтелект трансформує вищу освіту, викладачі використовують його для підтримки досліджень, оптимізації адміністративних завдань і навіть створення змісту курсів; студенти використовують його для написання есе, навчання та розвитку навичок. Перший виклик ІШ в освіті – відповідь на питання, кому належить

робота, створена штучним інтелектом? Законодавство про авторське право здавна вважало, що люди створюють твори, які можуть бути захищені авторським правом. Авторське право вимагає людського творіння, отже існує загальний юридичний підхід, який розглядає роботу, створену виключно штучним інтелектом без втручання людини, як таку, що не підлягає захисту авторським правом. Це стосується США та інших країн, зокрема – держав Європейського Союзу. Разом із тим, окремі країни можуть формувати власні правові стандарти, навіть якщо вони є учасниками міжнародних угод про авторське право, таких як Бернська конвенція. Галузь законодавства про авторське право розвивається під впливом того, як змінюється розуміння «людського» внеску. Другий виклик - ризики порушення авторських прав саме під час навчання ШІ та формування бази знань для нього, адже генеративний штучний інтелект не створює контент з повітря - він навчається на величезних наборах даних, значна частина яких містить твори, захищені авторським правом. Таким чином, ваше «оригінальне» есе, презентація чи зображення, створені за допомогою ШІ, можуть містити елементи матеріалу, захищеного авторським правом. Якщо це станеться, і хтось ненавмисно створить похідний твір – він може понести відповідальність за порушення авторського права. Інтегруючи штучний інтелект у викладання та дослідження, слід обов'язково пам'ятати про сутнісні основи авторського права; заздалегідь чітко визначати політику використання ШІ; перевіряти оригінальність отриманих результатів роботи; навчати належним чином майбутніх творців контенту, які працюватимуть з інструментами ШІ. Ми зазвичай обговорюємо, чи підриває ШІ навички академічного письма, чи змінює динаміку навчання, але ми також маємо пам'ятати про правові рамки авторського права. Для всіх нас у вищій освіті – викладачів, дослідників, адміністраторів – завдання полягає не лише в тому, щоб йти в ногу часом і залучати нові технології. Треба в епоху ШІ зберегти внутрішню цінність людської творчості та інтелекту.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/11721>

Фото: pixabay.com

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ

На порталі «ДіяОсвіта» доступний освітній серіал «Безбар'єрна грамотність», присвячений проблемам, з якими стикаються люди з порушенням зору, слуху чи моторики. Він складається з 8-ми серій та містить поради, як зробити світ інклюзивним. У ньому йдеться про те, якими бувають бар'єри та що таке безбар'єрність; чому держава має створювати

безбар'єрне середовище; головні стереотипи, упередження та судження щодо людей з інвалідністю; як зробити, щоб середовище стало більш доступним і безбар'єрним; що таке інформаційна безбар'єрність та які є аргументи

на користь інклюзивної освіти; безбар'єрність як вимога законодавства та орієнтир державної політики. Серіал створено Міністерством цифрової трансформації України за підтримки проєкту ПРООН «Права людини для України», що фінансується Міністерством закордонних справ Данії.

Детальніше: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/barrier-free-literacy>

Фото: скріншот

MIRO ТА ГШІ ЯК РУШІЙНІ СИЛИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЛУЧЕНОСТІ СТУДЕНТІВ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Хайме Едуардо Монкада Гарібай «Miro та ГШІ як рушійні сили підвищення залученості студентів онлайн». У ній йдеться про набір практичних стратегій для перетворення пасивної участі студентів онлайн на видиму, вимірювану та цілеспрямовану взаємодію за допомогою інструменту Miro, покращеного за рахунок

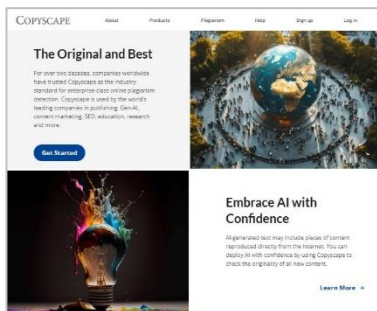
ГШІ. Для багатьох викладачів онлайн-викладання означає зіткнення зі звичним набором вимкнених мікрофонів, чорних екранів та байдужих студентів. Щоб вирішити цю проблему, Хайме інтегрував візуальний цифровий робочий простір у свої заняття, щоб за допомогою Miro у режимі реального часу спільно зі студентами створювати ідеї - як індивідуально, так і в командах. Інтерактивний характер платформи не лише збільшив участь, але й покращив концептуальне розуміння навчання. Як побудувати ефективний 90-хвилинний сеанс із застосуванням Miro: підготовка до заняття із використанням відповідного шаблону для теми заняття; розминка (три-п'ять хвилин) - проведення швидкої перевірки; огляд попереднього заняття (п'ять-сім хвилин) - студент робить короткий виклад; основний зміст заняття (20-25 хвилин) - пояснення основ та створення груп для практики; вправа в окремих кімнатах для обговорення (15-20 хвилин); рефлексія та зворотний зв'язок (15-20 хвилин) в основній кімнаті, де кожна команда ділиться тим, що зробили і чому навчилися із відповідним коротким демонстраційним матеріалом; підведення підсумків та узагальнення ключових моментів, відповіді на запитання. Також автор описує способи покращення дизайну активного навчання за допомогою ГШІ. Для підтримки мотивації та залученості студентів потрібно надавати чіткі інструкції (стислі, добре написані описи завдань можуть бути на видноті на дошці Miro для довідки під час групових занять); активний моніторинг - короткочасне відвідування кімнати для обговорення, щоб підтримувати присутність та надавати вказівки; структуровані обговорення із використанням видимих таймерів для визначення тривалості виступів у рамках кожного блоку активності. Перехід від пасивної присутності до активної участі в онлайн-заняттях вимагає продуманого навчального дизайну. Такі інструменти, як Miro, доповнені ГШІ, дозволяють викладачам створювати структуроване, візуально насичене

навчальне середовище, де участь кожного студента документується. Технологія надає шаблони, рамки, таймери та функції голосування, але її справжня педагогічна цінність проявляється через трансформацію ролі викладача від надання контенту до організації спільного, цілеспрямованого навчального досвіду.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/LMmPn>

Фото: pixabay.com

АНТИПЛАГІАТНИЙ СЕРВІС COPYSCAPE

Copyscape являє собою сервіс онлайн-перевірки контенту на плагіат, який використовується для порівняння з текстами в мережі інтернет, зокрема – у рамках одного сайту. Він був запущений у 2004 році компанією Indigo Stream Technologies Ltd як один з сервісів оповіщень для інтернет-ресурсів. Згодом цей сервіс еволюціонував у повноцінний інструмент для пошуку плагіату в інтернеті. Сервіс допомагає власникам сайтів відстежувати випадки крадіжки контенту та виявляти шахрайство, коли старий контент видається за новий. Користувачі можуть перевіряти, чи є певний текст або матеріали певного сайту на інших інтернет-ресурсах. Copyscape дозволяє налаштувати моніторинг за певним контентом, наприклад, чи хтось публікує певні матеріали без дозволу та відповідних посилань. Також сервіс може здійснювати порівняння текстів, знаходити дублікати контенту та безкоштовно здійснювати пошук копій веб-сторінок. Він автоматично сканує мережу інтернет на предмет знаходження копій сайту і надсилає власнику ресурсів відповідне повідомлення про виявлені збіги. Сервіс гарно працює з більшістю алфавітних мов, але не підтримує ієрогліфіку. Copyscape порівнює контент із великою базою даних веб-сторінок, використовує пошукові системи Google та Bing. Велика кількість клієнтів - провідних компаній у видавничій справі, сфері штучного інтелекту, контент-маркетингу, SEO, освіті, дослідженнях та інших галузях, - довіряють Copyscape як галузевому стандарту корпоративного рівня для виявлення онлайн-плагіату. Йдеться як про контент, створений людьми, так і згенерований ШІ. Copyscape пропонує безкоштовний інструмент перевірки на плагіат для пошуку копій веб-сторінок, а також три більш потужні професійні платні рішення для запобігання крадіжці контенту та шахрайству з ним – для перевірки унікальності завантажених файлів, пакетного пошуку, індивідуального повідомлення, відстеження використання контенту у мережі або на власних базах даних (у т.ч. локально або у приватній хмарі), постійне автоматичне сканування мережі, розміщення на сайтах банерів з попередженням про неприпустимість плагіату.

Також компанія пропонує набір корисних посилань із посібниками по боротьбі з плагіатом для навчання й уникнення порушення доброчесності.

Детальніше:

<https://www.copyscape.com/>,

<https://www.copyscape.com/plagiarism.php>,

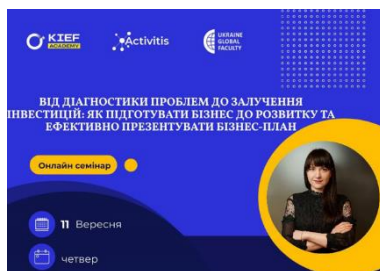
<https://www.copyscape.com/resources.php>

Фото: скріншот

4. Наукові заходи

ВІД ДІАГНОСТИКИ ПРОБЛЕМ - ДО ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

11 вересня 2025 року в онлайн-форматі відбувся семінар «Від діагностики проблем до залучення інвестицій: як підготувати бізнес до розвитку та ефективно презентувати бізнес-план». Під час заходу слухачі дізналися про методологію здійснення діагностики проблем у бізнесі, які заважають розвитку; процес залучення фінансів для розвитку бізнесу;

структуру бізнес-плану; проведення консультацій та презентаційних заходів з ймовірними інвесторами чи донорами; види презентацій тощо й отримають практичні поради. Організатори: Ukraine Global Faculty, Фінтех-компанія Activitis.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/PguAF>, <https://t.me/UkraineGlobalFaculty/613>, <https://surl.lu/uudqws>

Фото: організатори

ЯК УРЯДИ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ШІ ДЛЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

18 вересня 2025 року відбудеться відкрита презентація нового звіту ОЕСР «Управління за допомогою штучного інтелекту». Захід стане площадкою для обговорення результатів дослідження, що охоплює понад 200 прикладів різного роду використання ШІ для реалізації 11-ти основних державних функцій. Експерти представлять своє бачення нових тенденцій та попередні висновки щодо перспектив надійного

використання штучного інтелекту в державному управлінні. Планується обговорити наступні питання: якими є ключові переваги та ризики використання технологій штучного інтелекту в діяльності уряду; у чому полягають проблеми впровадження ШІ, з якими стикаються уряди на сучасному етапі його розвитку; чинники, які підтримують розвиток використання ШІ, захисні бар'єри та механізми взаємодії, які уряди впроваджують для найповнішого розкриття можливостей штучного інтелекту; способи уникнення або пом'якшення ризиків та подолання нових викликів. Організатор - Організація економічного співробітництва та розвитку.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/80K26>, <https://qrpage.net/qr/sccql>

Фото: організатори

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА CAREER CAMP

22 вересня 2025 року у змішаному форматі стартує навчальна програма «Career Camp». Вона покликана допомогти студентам четвертого–шостого курсів та нещодавнім випускникам прокачати свої навички у таких напрямках, як маркетинг, фінанси, HR, виробництво. Під час навчання відбудеться вісім навчальних сесій, ряд практичних занять, запланована підготовка слухачами індивідуального проєкту, менторська підтримка. Організатори: BAT Україна, UGEN.

Детальніше: https://t.me/ugen_UBB/977, <https://bit.ly/47bL7UF>

Фото: організатори

ШІ У НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: МОЖЛИВОСТІ, ПЕРСПЕКТИВИ, ПРОБЛЕМИ

26 вересня 2025 року відбудеться вебінар «ШІ у науковій діяльності: можливості, перспективи, проблеми». Захід присвячений ролі штучного інтелекту в академічній сфері і стане площадкою для дискусії про виклики, на які університети мають відповісти не лише технологіями, а й політикою, етикою, принципами академічної доброчесності. Під

час вебінару планується розглянути наступні питання: способи виявлення ШІ-контенту від StrikePlagiarism.com; політика ЗВО України та міжнародний досвід регулювання ШІ в освітньому процесі; як в епоху генеративних моделей і ChatGPT виявляти тексти, створені не людиною, а алгоритмом; наскільки точними, гнучкими та інтегрованими є інструменти StrikePlagiarism; які сигнали видають «синтетичні» тексти, і що показує міжнародна практика академічного

реагування на ШП. Організатори: Університет митної справи та фінансів, StrikePlagiarism.

Детальніше: https://t.me/StrikePlagiarism_Ukr/151

Фото: організатори

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИКО-ХІМІЧНОЇ ТА МАТЕМАТИЧНОЇ БІОЛОГІЇ

26 вересня 2025 року у змішаному форматі відбудеться чергове засідання міждисциплінарного загальноакадемічного семінару у галузі природничих наук «Актуальні питання фізико-хімічної та математичної біології». Захід стане площадкою для всебічного обговорення доповіді «Гексагональні сітчасті комірочки в мозку як синергетична проблема

нейрофізіології, фізики та хімії». Планується розглянути наступні питання: класифікація Фейнмана 3 етапів вивчення природних явищ; Нобелівська премія 2014 року з медицини або фізіології за відкриття клітин «місця» та клітин «сітки» в мозку тварини і людини; експериментальне відкриття гексагональних сітчастих комірочок в мозку; пізні системи з гексагонами в живій та неживій природі; флуктуаційна теорія фазових переходів і критичних явищ; синергетика: принципи та методи; концепція класів універсальності; аналогія між сітчастими комірочками в мозку та вихровими структурами в надпровідниках; гамільтоніан Гінзбурга-Ландау та флуктуаційна модель для систем з хімічними реакціями; перший принцип для системи гексагональних сітчастих комірочок в мозку. Організатор - Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/yEmFo>, <https://qrpage.net/qr/bL5lk>

Фото: організатори

ЯК БІБЛІОТЕКИ МОЖУТЬ ПІДТРИМАТИ НАСТУПНЕ ПОКОЛІННЯ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

30 вересня 2025 року відбудеться вебінар «Підвищення рівня освіти медсестер: як бібліотеки можуть підтримати наступне покоління медичних працівників». Захід стане площадкою для презентації нової колекції електронних книг з медсестринства від Springer Nature та обговоренні цінності такого роду освітніх ресурсів для підтримки академічного й

клінічного навчання. Планується розглянути актуальні питання партнерства академічних бібліотек у підготовці медсестер до сучасних потреб охорони здоров'я, адже понад 29 млн. медсестер у всьому світі потребують навчання та підвищення кваліфікації; обговорити, як пропонована видавництвом Springer

Nature колекція підтримує освіту медсестер на всіх рівнях — від базового навчання до поглибленої практики; наскільки пропонований контент відповідає глобальним пріоритетам охорони здоров'я, включаючи стратегію ВООЗ та Цілі сталого розвитку ООН (№3 та №4); зробити акцент на публікаціях з педіатрії, психічного здоров'я, догляду за людьми похилого віку, телемедицини, етики тощо. Організатори: Choice, Springer Nature.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/BpnRi>

Фото: скріншот

Дякуємо Вам за підписку на дайджест інформаційних матеріалів НРАТ.

Він створюється в рамках реалізації проєкту Національного репозитарію академічних текстів, який фінансується Міністерством освіти і науки України. Цільова аудиторія - науковці, освітяни, інноватори, здобувачі вищої освіти, автори і редактори наукових фахових видань, прихильники відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі ця інформація оприлюднюється на офіційному вебпорталі Нацрепозитарію та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

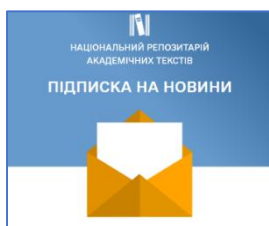

<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>, <https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>

https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL

<https://t.me/NationalRepository>

<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQltYQzEroTVETPdJlh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>

Усі бажаючі можуть оформити підписку на повідомлення про події, документи і заходи, які публікуються на ресурсах Нацрепозитарію. Для цього на головній сторінці вебпорталу у сервісі «підписка» достатньо обрати зручну періодичність повідомлень (щодня або раз на тиждень) та цільову спрямованість (науковцям, освітянам, інноваторам).

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/newsletter-list/>, <https://nrat.ukrintei.ua>